DE HERVORMDE VAAN

Orgaan van de bond van Nederlandse Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

69e jaargang - No. 2 - februari 2009

Colofon

DE HERVORMDE VAAN
Orgaan van de Bond
van Ned. Hervormde
Mannenverenigingen
op Gereformeerde Grondslag

ISSN 0167 - 3564

www.hervormdemannenbond.nl

Verschijnt maandelijks. Voor leden gratis.
Niet-leden € 12,50 per jaar.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen voor 1 december.

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
tel.: 0180 - 412477

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
tel.: 0318 - 483717

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Amsterdamseweg 64, 6712 GK Ede
tel.: 0318 - 615597

2e secretaris: Dhr. M. Post (Studieblokken)
Edelmanlaan 8, 3903 XP Veenendaal
tel.: 0318 - 511355

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
tel.: 0348 - 551496

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
tel.: 0318 - 516930

Lid: Ds. E. de Mots
Hongaarseplein 14, 3252 AR Goedereede
tel.: 0187 - 493935

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pellikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
tel.: 0180 - 424636

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Dorpsstraat 17, 3751 EM Bunschoten
tel.: 033 - 2982760

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
e-mail: info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties:
Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau,
Beatrixstraat 20a, 3862 DB Nijkerk
tel.: 033 - 2456699 fax: 033 - 2463322
e-mail: bondsbureau@filternet.nl
Bankrekeningnr. 3778.71559 t.n.v.
Ned. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Inzenden kopij maart-nummer
De kopij voor het maart-nummer moet vóór
21 februari bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

Woorden van Calvijn

Het Koninkrijk nabij gekomen

Mattheüs 3 : 2

Als Johannes dan zegt, dat het Koninkrijk Gods nabij gekomen is, dan betekent dit dat de mensen, die van de gerechtigheid Gods vervreemd en verbannen waren uit het rijk der hemelen, bij vernieuwing tot God gebracht moeten worden, om voortaan onder Zijn geleide te leven. Dit nu geschiedt door de vrije aanneming en vergeving der zonden, waardoor Hij onwaardigen met Zich verzoent. In één woord, het *Koninkrijk der hemelen* is niets anders dan het nieuwe leven, waardoor God ons de hoop op de zalige onsterfelijkheid deelachtig maakt. Want na ons uit de slavernij der zonde en des doods gerukt te hebben, legt Hij beslag op ons voor Zichzelven, eigent Zich ons toe, opdat wij reeds op onze aardse reistocht door het geloof het leven zouden bezitten, volgens Efeze 1 : 4. Want hoewel wij gelijk zijn aan doden, toch weten we dat ons leven verzekerd is, omdat het verborgen is in Christus, Coloss. 3 : 3. Dit is als het ware de bron, waaruit de vermaning tot bekering voortvloeit. Want Johannes zegt niet: Doet boete, dan zal het Koninkrijk der hemelen nabijkomen; maar hij stelt allereerst de genade Gods op de voorgrond, en vermaant vervolgens de mensen, om zich te bekeren. Hieruit blijkt ten duidelijkste dat de barmhartigheid Gods, die verlorenen herstelt, de grondslag is der bekering.

Inhoud

blz.

Woorden van Calvijn 2
Meditatie 3
Bijbelstudie O.T. 4
Bijbelstudie N.T. 7
Van de voorzitter 11
In the picture 12
De overheid als dienares van God
art. 36 Ned. Geloofsbelijdenis 13
Organisatienieuws 15
Overlijdensberichten 16

Meditatie

Ds. J.H. LAMMERS

Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp

(Markus 9: 24)

Er is verschil tussen het wezen van het geloof en de praktijk van het geloof. Met het wezen bedoelen we: zo behoort het te zijn. De praktijk leert echter dat we vaak ver van het wezen verwijderd zijn. Anders gezegd: er is een verschil tussen het geloof en de gelovige. Het geloof houdt zekerheid in. De gelovige is lang niet altijd zeker van zijn zaak en twijfelt vaak. Hij houdt zich het ene moment vast aan de Heere en Zijn beloften, terwijl hij op het andere moment op de dreigende werkelijkheid let.

Een man, wiens zoon maanziek is, bevindt zich in grote nood. Hij gaat tot Jezus. Jezus is op de berg in een verheerlijkte toestand geweest, waar Mozes en Elia met Hem spraken over de uitgang die Hij in Jeruzalem zou volbrengen. Hij geneest de jongen, maar vooral helpt hij de vader overeind in het geloof. Daartoe dient het gesprek dat aan de genezing voorafgaat. Uit dit gesprek blijkt dat deze man nooit eerder gekomen is tot Jezus, terwijl Hij toch voortdurend door Galilea trok en vele geesten uitdreef en maanzieken genas. De zoon is vanaf zijn kinderjaren ziek (vers 21). De late komst hangt samen met het gebrek aan geloof. Het verzoek van de man klinkt ook niet sterk als hij vraagt: "Zo u iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen en help ons" (vers 22).
Nadat Jezus met de man gesproken heeft, schreeuwt de vader van de jongen het uit met tranen in de ogen: "Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp" (vers 24). Het is de Heilige Geest Die hem doet vertrouwen op Christus, zodat hij belijdt: "Ik geloof". Is dat niet al te snel? Nee. De man gelooft niet in iets van zichzelf. Hij is gericht op de Heere Jezus Christus.
Eerst zei de man "Meester" (vers 17). Een aanspraak van respect, maar zonder duidelijke erkenning van Jezus. Hij hield Jezus op een veilige afstand van zijn hart. Nu zegt hij "Heere". Hij onderwerpt zich aan de Heere Jezus en Hij geeft zich aan Hem gewonnen. Veel kennis van Jezus heeft de man nog niet. In de toekomst zou hij veel onderwijs nodig hebben. Toch weet hij dat hij zonder de Heere Jezus niet verder kan leven.
Wilt u dit geloof ontvangen? De Heere werkt en versterkt dit geloof door de verkondiging van het Evangelie. Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God. Door de Heilige Geest en door het Woord wordt de Heere ons te sterk en wint Hij ons in. We roepen elkaar op om in de nood van uw leven tot de Heere te gaan, opdat ook u belijden mag: "Ik geloof".
De man belijdt zijn geloof in bescheidenheid. Op de heerlijke geloofsbelijdenis volgt namelijk een gebed: "Kom mijn ongelovigheid te hulp". Daar blijkt de oprechtheid van het ware geloof. Er zijn er die al lang een punt hebben gezet. Het spreekt toch vanzelf dat ik geloof. Ze worstelen niet en ze weten niets af van de strijd tussen de oude mens en de nieuwe mens. Van hun ongeloof hebben ze geen last.

Het zijn echter de ware gelovigen die last hebben van hun ongeloof. Juist zij zeggen, zoals in het avondmaalsformulier onder worden gebracht wordt: "Wij bevinden nog vele gebreken en ellendigheden in ons, wij hebben geen volkomen geloof, wij begeven ons niet met zulk een ijver om God te dienen als wij schuldig zijn. Wij hebben dagelijks met de zwakheid van ons geloof en de boze lusten van ons vlees te strijden".
De Heere Jezus zegt gelukkig niet: "Kom terug als het ongeloof helemaal verdwenen is. Dan zal Ik u helpen". De man zou in dat geval nooit teruggekomen zijn. Het ongeloof blijft tegen onze wil in ons hart, totdat we de laatste adem uitblazen. Jezus helpt de man ondanks zijn ongeloof.
Jezus ziet het ongeloof niet door de vingers. Ongeloof is immers schuld. Met dat doel is Hij gekomen naar de wereld om op het kruis

te boeten voor ons ongeloof. Hij vergeeft de schuld en neemt de zonde weg en leert ons achter Hem aan te gaan. Hij is daarbij zo goed dat Hij ons om ons zwakke geloof niet verstoot. Door Zijn Geest leert Hij ons meer en meer op Hem te vertrouwen. In de strijd tegen ons ongeloof en in het verlangen naar de groei van ons geloof klemmen we ons vast aan Jezus, de overste Leidsman en de Voleinder van het geloof (Hebr.12: 2).

Bijbelstudie O.T.

2 Koningen 5 : 1–27

Ds. J.H. Lammers

Vers 1

In Syrië woont een zekere Naäman. Zijn naam betekent: de vriendelijke. Naäman is bevelhebber van het Aramese leger. Hij heeft voor een belangrijke overwinning gezorgd. Wie de vijand is, wordt hier niet genoemd. Eerder heeft Syrië gevochten tegen Israël. Nu wordt hoogstwaarschijnlijk het machtige Assyrië bedoeld.

De schrijver van 2 Koningen zegt erbij dat de Heere de verlossing gegeven heeft. God is God in Israël, maar Hij regeert ook buiten Israël. Hij laat het toe dat een vijandig volk Zijn eigen volk aanvalt. En dat om Zijn volk te tuchtigen in een tijd dat ze Hem vergeten. Hij treedt ook op in een zaak waar Zijn eigen volk niet direct bij betrokken is. Een zaak tussen twee heidense volkeren. Hij is de God van de gehele wereld.
Naäman staat bij zijn koning in hoog aanzien en wordt door hem zeer gewaardeerd. Hij is een man met veel gaven en is zeer moedig. In veel oorlogen heeft hij voor successen gezorgd. Het lijkt erop dat hij steeds hoger klimt op de maatschappelijke ladder. Er is echter iets wat een smet werpt op zijn hoge positie. Hij was dan wel een strijdbare held, maar melaats.
Melaatsheid was een vreselijke huidziekte. De vlekken die op de huid ontstonden, zorgden voor een ondraaglijke pijn en jeuk. De lichaamsdelen zouden langzamerhand in elkaar schrompelen. De dood zou het uiteindelijke gevolg zijn. In Israël werd een melaatse buiten de gemeenschap geplaatst. Het zal in Syrië niet veel anders geweest zijn.
De bijbel leert ons eerlijk dat er vanaf het moment dat de zonde in de wereld kwam, nooit meer een volmaakt geluk is geweest. In het paradijs was alles goed. Er was geen teleurstelling, geen ziekte en geen pijn. De zonde heeft echter een verwoestende werking gehad. Melaatsheid is het beeld van de zonde geworden.
Naämans leven stond helemaal op zijn kop. Hij heeft zeer zeker hulp gezocht bij de beste artsen van het land. Ze hebben allen hun best gedaan, maar de ziekte werd steeds erger. Het bleek ongeneeslijk te zijn. Zelfs de koningen zijn machteloos. Ongetwijfeld is Naäman met zijn probleem ook naar zijn heer gegaan. Maar die is machteloos.

Vers 2, 3

In het huis van Naäman woont een jong meisje, een joods slavinnetje. Hoe oud zal ze geweest zijn? Tien of vijftien? Het staat er niet. Veel ouder zal het niet geweest zijn. Ze heeft al veel meegemaakt in haar leven. De Syriërs hebben haar op een van de strooptochten uit Israël meegevoerd. Evenals Jozef in Egypte is zij op de markt voor een bepaald bedrag verkocht. Ze kwam in het huis van Naäman als hulp voor zijn vrouw.
Geloof maar dat de vrouw van Naäman heel verdrietig werd toen ze hoorde van de ziekte van haar man. Zal ze binnenkort haar man moeten missen? Ze praat erover met het meisje. Het meisje trekt zich de nood van haar

heer erg aan. Zonder dat ze iets opdringt aan haar meesteres, komt het als een zucht uit haar mond: "Och, was mijn heer maar voor het aangezicht van de profeet in Samaria, dan zou hij hem van zijn melaatsheid kunnen genezen".

Dit meisje zegt niet: "Het is zijn probleem. Ik heb overigens niets met hem te maken. Hij is een heiden en ik ben een jodin. En God is er alleen maar voor de Joden. Naäman zoekt het maar uit. Misschien is het wel de straf voor wat hij mij heeft aangedaan". Het is haar vraag bij het horen van het probleem van haar heer hoe ze kan helpen. Ze weet niet hoe. Spontaan komt het advies uit haar mond. Ze noemt nog niet eens de naam van God. Indirect verwijst ze naar God door te verwijzen naar zijn profeet, de profeet Elisa.
Welk een tegenstelling is er tussen haar en haar heer. Hij is een groot man, zij is een kleine jonge dochter. Hij heet Naäman en iedereen kent hem. Haar naam wordt niet genoemd en ze is onbekend. Hij is voornaam, zij is een gevangene in het land van de vijand. Hij komt uit het machtige volk van Syrië, zij hoort bij het verachte joodse volk. Maar zij wordt gebruikt als een instrument om hem genezing te brengen van zijn ziekte en vooral van zijn zonde.
Een zware beproeving is het geweest voor de ouders en het meisje. Ze hebben zich misschien wel honderd keer afgevraagd: waarom heeft God dit toegelaten? Had Hij het niet kunnen verhinderen? Kan Hij er niet voor zorgen dat ons kind weer terugkomt? God heeft Zijn reden gehad voor de beproeving. Op Zijn eigen ondoorgrondelijke manier is Hij bezig om Zijn plan uit te voeren. Er gebeurt niets toevallig. Zelfs de meest kleine gebeurtenissen worden door Hem bepaald. De haren van ons hoofd zijn zelfs door Hem geteld. De Heere leidt het zo dat Naäman door middel van het meisje in aanraking komt met de God van Israël.

Treffend vind ik het dat het meisje geen haat koestert, geen haat richting God en geen haat richting Naäman. Dit meisje spreekt goed over haar God, ondanks alles wat ze mee heeft gemaakt. En op Naäman zou ze boos kunnen zijn, die haar als zijn bezit is gaan beschouwen. Maar ze is bezorgd om zijn gezondheid en vooral om zijn geestelijk welzijn.

Het kan niet anders dat de Heilige Geest werkte in dit jonge meisje. Ongetwijfeld heeft de Geest daarbij gebruik gemaakt van de opvoeding van haar ouders. Deze ouders zijn ongetwijfeld godvrezende mensen geweest die hun dochter meenamen naar het heiligdom. Er zal ook thuis huisgodsdienstoefening zijn geweest. Het meisje zal gehoord hebben over de zonde die woont in ons hart. En over de Messias Die komen zal om onze Verlosser te zijn. Het zaad dat in haar hart is gestrooid, heeft wortel geschoten. In een vreemde omgeving worden de vruchten gezien.

Vers 4-14

Naäman gaat naar koning Benhadad en geeft hem alles te kennen. De koning schrijft vervolgens een brief die bestemd is voor zijn collega in Israël. Hieruit blijkt dat hij denkt dat de profeet in dienst van de koning is. Naäman gaat op reis en neemt veel mee: zilver, goud en mooie klederen (een talent is 45 kg en een sikkel 12 gram). Als Joram, de koning van Israël nu maar de opdracht zal geven aan de profeet om Naäman van dienst te zijn, dan komt alles goed. Joram scheurt zijn kleding als teken van wanhoop. Hij spreekt uit dat hij niet beschikt over leven en dood. Hij is bang dat er sprake is van oorlogsprovocatie. Joram neemt zelfs de naam van God in zijn mond, zonder dat Hij de Heere oprecht vreest.

Elisa is verbaasd dat de koning zijn kleding heeft gescheurd. Hij had toch advies aan hem kunnen vragen? Hij laat Naäman naar hem toekomen, opdat hij zal weten dat er een profeet in Israël is. De Syrische legeroverste gaat van het koninklijk paleis naar het gewone huis van de profeet Elisa. Daar wordt hij niet plechtig ontvangen door de profeet zelf, zoals hij verwacht. Door de knecht van Elisa wordt tegen hem gezegd dat hij zich zeven keer in de Jordaan moet wassen (zeven als getal van totaliteit). Boos keert Naäman terug naar zijn eigen land, waar mooiere rivieren zijn. Hij heeft moeite met de sobere behandeling. Zijn knechten overtuigen hem om het woord van de profeet te gehoorzamen. Ze zeggen: Waarom zou u het moeilijke wel doen en het gemakkelijke niet? Naäman geeft zich uiteindelijk gewonnen. Nadat hij zeven keer kopje onder is gegaan, is hij genezen.

Naäman genezen.
Uit: Kinderbijbel van Evert Kuijt

Vers 15-19

Naäman beseft dat hij zijn genezing aan de God van Elisa te danken heeft. Onmiddellijk keert hij terug naar Elisa. Naäman belijdt de ware en de levende God. Van zijn slavin heeft hij gehoord dat er een profeet in Samaria is. Hij belijdt: "Nu weet ik dat er geen God is op de gehele aarde dan in Israël". Via de profeet als middel is hij bij God zelf gekomen.
Naäman vraagt aan Elisa of hij een geschenk van hem wil aannemen. Uit deze houding spreekt geloof en dankbaarheid tegenover de Heere. Maar het is niet een goede opvatting van dankbaarheid. De Heere heeft hem gezondheid gegeven, nu wil hij iets terugdoen. Elisa wijst dit af. Niet hij, maar de HEERE heeft de genezing geschonken en Die geeft Zijn heil en zegen gratis.
De legeroverste neemt een paar zakken heilige grond mee uit Israël om in zijn eigen land daarop een altaar te bouwen. In het heidense land sticht hij een soort "enclave" voor de God van Elisa. Hij verzekert Elisa dat hij nooit meer offers zal brengen aan andere goden dan alleen aan de Heere.
Wel komt er op hem een lastig probleem af. Zijn beroep brengt met zich mee dat hij met zijn koning naar de afgodstempel van Rimmon moet in Damaskus. Zal dat niet in strijd zijn met zijn belijdenis? Graag wil hij zijn beroep uit blijven oefenen. Maar hij hoopt dat de Heere het hem zal vergeven, als hij beroepsmatig in de tempel van Rimmon neerbuigt. Hij zal niet vrijwillig gaan naar de afgodstempel, maar gedwongen. Als Naäman in de afgodstempel komt, dan buigt hij ter wille van de koning voor Rimmon, maar hij zal zijn hart voor deze afgod niet buigen. Pastoraal zegt Elisa: ga in vrede. Hij vertrouwt Naäman toe aan de Heere en dan komt het goed. Met de Heere komen we er altijd uit.

Vers 20-27

Gehazi vindt het jammer dat Elisa geen geld aanneemt en maakt een plan buiten Elisa om. Hij zweert zelfs bij God als hij dit doet. Hij gaat de Syriër (klinkt verachtelijk) achterna en haalt hem in. Met de leugen dat er alsnog twee arme profeten bij Elisa gekomen zijn, aan wie hij graag een talent zilver en kleding zou geven, troggelt hij van Naäman geld af. Deze is blij dat hij zijn dank alsnog kan tonen en geeft het dubbele. Thuis verbergt Gehazi het. Als Elisa informeert wat hij heeft gedaan, maakt hij gebruik van een leugen. Elisa is echter in zijn hart meegegaan en weet wat er is gebeurd. Hij ontmaskert zijn hebzuchtig gedrag. Gehazi wordt getroffen door de melaatsheid, de ziekte waarvan Naäman genas. De ziekte zal erfelijk zijn in zijn familie.

Er is een Profeet

Er is in Samaria een profeet, zo horen we. De profeet Elisa. De opvolger van Elia. Deze profeet wijst heen naar de allerhoogste Profeet, onze Heere Jezus Christus. Als een klein hulpeloos kind kwam Hij naar de wereld. Toen Hij volwassen werd, onderwees Hij de mensen. Hij kon dat beter dan wie dan ook omdat Hij uit de schoot van Zijn Vader komt (Johannes 1: 18). De mensen zagen echter niets in Hem. Uiteindelijk kwam Jezus te hangen op het kruis en stierf hij in een schijnbare machteloosheid. Hij stierf om de oorzaak van elke vorm van ellende, namelijk de zonde, op Zich te nemen en om ons het echte geluk, de zaligheid te brengen. Jezus stond op uit de dood en voer ten hemel. Nog steeds onderwijst Hij en maakt zalig ieder die tot Hem komt. En wij mogen ieder met zijn of haar gaven en op zijn of haar manier tegen anderen zeggen wie deze allerhoogste Profeet is. Het onbekende meisje is daarin voor ons een voorbeeld.

Gespreksvragen:

1. Spreek eens met elkaar over de volgende uitspraak: "Kijk eens naar de voordeur van je huis. Die deur is zwaar. Die kun je niet tillen in je eentje. Maar die zware deur hangt aan twee kleine scharnieren. De Heere gebruikt ieder om naar de Heere te verwijzen. Grote en kleine mensen".
2. Het wassen in de Jordaan is beeld voor de reiniging van de zonde. Spreek er met elkaar over hoe deze reiniging van zonde in ons leven tot stand komt?
3. Elisa wilde geen geld. Voor Gods gaven hoeven we immers niet te betalen. Waarom is het voor Naäman en voor ons zo moeilijk om van genade te leven?
4. De spanning van Naäman bij de terugkeer in zijn eigen land komt vandaag ook voor. Noem eens enkele situaties die hiermee te vergelijken zijn. Hoe gaan we er mee om?
5. In hoeverre speelt geld een gevaarlijke rol in het leven van mensen (vgl. 1 Tim 6: 20). Hoe staan we als christenen in de materialistische wereld waarin we leven?
6. Gehazi brengt bij Naäman en zijn knechten het geloof in God in diskrediet. Hoe kan dat vandaag voorkomen? Op welke wijze geven we een goed voorbeeld?
7. In Lukas 4: 27 spreekt Jezus over de genezing van Naäman. De Joden worden woedend en willen Jezus doden. Waarom?

Bijbelstudie N.T.

Oude en nieuwe mens

Schriftgedeelte: Efeze 4 : 17–32

Ds. J.C. Schuurman

Paulus pakt het thema van de levenswandel weer op. In vers 1 heeft hij dit al even aangesneden. Maar met de nadere uitwerking heeft de apostel nog even gewacht, omdat hij eerst in een vrij lang tussenstuk wilde wijzen op de noodzaak van 'eenheid en groei' (zie vorige bijbelstudie). Nu echter krijgt de wandel van de gemeente alle aandacht. Daarbij gaat het om het afleggen van de oude en het aandoen van de nieuwe mens. Deze kernnoties uit de Schrift worden zeer concreet ingevuld.

Niet meer als de heidenen

Het is in vers 17 een klemmend vermaan waarmee Paulus komt. Hij gebruikt niet voor niets het woord *betuigen* dat doet denken aan een gerechtshof. Tijdens een rechtszitting kan er een beroep worden gedaan op een getuige om te verifiëren of iemand de waarheid spreekt. De apostel bedoelt dat de Heere Zelf zijn getuige is. Dat geeft aan Paulus' woorden een groot gewicht en een diepe ernst. *Ik zeg dan dit, en betuig het in de Heere ...*

Wat? Dat de gelovigen in Efeze *niet meer wandelen als de andere heidenen*. Vermoedelijk bestaat het gevaar van terugval in heidense patronen die strijdig zijn met Gods heilige wil. Daarvoor wordt de gemeente dringend gewaarschuwd. Kort en krachtig typeert Paulus opnieuw het heidendom van zijn dagen. Opnieuw, omdat het in 2 : 2 – 3 ook al is gebeurd.

Als eerste noemt de apostel de leegheid. Heidenen *wandelen in de ijdelheid van hun gemoed*. Uiteraard gaat het hier om een taxatie vanuit God. Heidenen kunnen het zelf heel anders

beleven. Maar in de ogen van de Heere is ieder leven zonder Hem leeg en uiteindelijk tevergeefs.

Grote gevolgen

In vers 18 vult Paulus dit nader in aan de hand van vier typeringen. En laten we goed beseffen dat het geen zakelijke beschrijving of een kille analyse van de apostel is. Nee, we proeven in zijn woorden een grote bewogenheid.
Heidenen zijn *verduisterd in het verstand*, ja geestelijk verblind. Ze verstaan niets van het heil in Christus. Daarom zijn ze *vervreemd van het leven met God*. En dat heeft weer te maken met *onwetendheid* in hun leven en *verharding van hun hart*. Dr. L. Floor vat het als volgt samen: heidenen 'missen de fijngevoeligheid die de mens nodig heeft om de signalen van Gods almacht en heiligheid op te vangen.' Er is sprake van 'een afgestompt gevoelsleven ten aanzien van de Schepper'. En dat gaat ten diepste terug op Genesis 3.
De gevolgen zijn groot. Vanwege dat *ongevoelig* zijn voor de levende God hebben mensen zichzelf overgegeven aan *ontucht, om alle onreinheid gierig te bedrijven*. Waar Paulus precies aan denkt is niet helemaal helder. Maar er wordt in ieder geval losbandig en hebzuchtig geleefd. Ten koste van anderen. Helaas herkennen we het in 2009 maar al te goed. De mens is zichzelf tot norm en leeft zoals hij zelf wil. Het is een mentaliteit die ook wij (vaak onbewust) inademen. Zeker de jongeren van de gemeente. Daarom is dit gedeelte uit de Efezebrief buitengewoon actueel.

Doch gij ....

Maar dan volgt er in vers 20 een wending. *Doch gij hebt Christus alzo niet geleerd*. 'In zeven Griekse woorden die samen een machtige volzin vormen, wordt ons hier het grote onderscheid tussen heidendom en christendom geschetst' (C. den Boer). De gelovigen zijn op een compleet ander spoor gezet doordat zij Christus hebben leren kennen als hun Verlosser en Koning.
Hoe dat in zijn werk ging? Nu, zegt Paulus in vers 21, doordat ze ván en *náár Hem hoorden*. De beginwoordjes *indien gij* van dit 21ste vers betekenen hier: er vanuit gaande, dat .... De apostel neemt dus aan dat de Heere Jezus voor de gemeenteleden van Efeze geen Onbekende is. Het horen naar de verkondiging van het evangelie droeg zódanig vrucht, dat Hij voor hen *de waarheid* is geworden. En het feit dat ze *door Hem geleerd* zijn, wil nu ook blijken in hun levenswandel.

Oude mens – nieuwe mens

Paulus komt vanaf vers 22 bij de kern van zijn boodschap in dit gedeelte. Hij noemt drie dingen:
1. *Dat ge zoudt afleggen de oude mens*. Er wordt gedacht aan een oude jas die een christen beslist niet staat. Met ons oude zondige bestaan dienen we radicaal te breken. Want het is een bestaan dat door *verleidelijke begeerten wordt verdorven*. Die oude jas moet uit! Al zit hij nog zo lekker (zoals dat met oude kleding het geval kan zijn).
2. Tegelijk is een innerlijke vernieuwing nodig (vers 23), *in de geest van ons gemoed*. Het is belangrijk om hier goed op te letten. Het gaat in de Schrift nooit om alleen wat uiterlijke veranderingen in ons levensgedrag. Dan vervallen we al gauw in moralisme. Nee, de Heere werkt door de Heilige Geest altijd vernieuwing vanuit ons hart!
3. Maar dat uit zich wel *in het aandoen van de nieuwe mens* (vers 24). En dat is een jas die een levend christen staat. Overigens is de nieuwe mens een schepping van God Zelf. Treffend dat Paulus schrijft: *naar God geschapen*. Daar zit iets in van het beantwoorden aan Gods beeld, zodat er door genade sprake is van *ware gerechtigheid en heiligheid*. Kortom: mens zijn naar Gods bedoeling.

Twee lijnen in de Schrift

Rond de oude en de nieuwe mens treffen we in de Bijbel twee lijnen aan. Aan de ene kant *is* (!) de oude mens met Christus gestorven, en *is* (!) ook de nieuwe met Hem opgestaan. Zie bijvoorbeeld Romeinen 6 : 6 – 13. Het eerste is gebeurd op Goede Vrijdag, het tweede op Pasen. In het geloof is dit een heerlijke heilsfeitelijke werkelijkheid waar te weinig uit geleefd wordt.
Maar daarnaast weet de Bijbel ook van sterven en opstaan dat *zich concreet realiseert*. Hoe dan? In de strijd tegen de zonde en in het

zoeken van een christelijke levenswandel. Deze tweede lijn treffen we aan in Efeze 4 en ook in zondag 33 van de Catechismus. Het is een proces.
Verhelderend is in dit verband Kolossensen 3 : 1 – 17 waar Paulus de beide lijnen noemt en op elkaar betrekt. Vanuit het gestorven en opgewekt zijn met Christus laat de apostel het vermaan uitgaan om de zonde af te leggen en het goede aan te doen.

Legt af

In de nu volgende verzen wordt Paulus uiterst concreet. Hij begin in vers 25 met het woord *daarom*. Vanuit het voorafgaande worden de consequenties getrokken voor het leven van de gemeente. *Legt af de leugen, en spreekt de waarheid.* Met de leugen bevinden we ons op het terrein van de duivel, de vader van de leugen. Bij God hoort de waarheid. Wat is het belangrijk dat de leden van de gemeente tegenover elkaar betrouwbaar zijn. *Een ieder met zijn naaste*, staat er met een verwijzing naar Zacharia 8 : 16.
Ook de *toorn* wordt genoemd. Toorn is op zichzelf niet verkeerd. Soms moet je toornig worden. De Heere Zelf kan ook hevig toornen. Niet alles kan getolereerd worden. Maar – de ene toorn is de andere niet. We kunnen ook ten onrechte boos worden of onbeheerst uitvallen. Dan hebben we al gauw te maken met *zondige toorn*. Daarvan schrijft Paulus dat we die niet mogen laten voortduren. Nee, maak het weer goed en praat het uit *voordat de zon ondergaat*.
Want anders zetten we de deur open voor de duivel die mensen maar wat graag uit elkaar drijft. In al zijn kortheid bevat vers 27 een indringend appèl: *En geeft de duivel geen plaats.*

Niet stelen maar werken

Tot het aandoen van de nieuwe mens behoort ook het *niet stelen*. Op allerlei (meer of minder geraffineerde) manieren kunnen we ons schuldig maken aan diefstal. Zowel van onze medemens als van de overheid.
Omdat Paulus in vers 28 in één adem ook over *de arbeid* spreekt, vermoeden sommige uitleggers dat de apostel zich keert tegen arbeidsschuwheid. In de Griekse wereld van die dagen stond (handen)arbeid niet hoog aangeschreven. Mogelijk leven er binnen de gemeente nog restanten van deze mentaliteit. Vandaar Paulus' vermaning *om te werken dat goed is met de handen*. Bijbels gezien is arbeid een opdracht. Ieder beroep waarin we de Heere met een eerlijk geweten kunnen dienen, mag 'goddelijk' genoemd worden.
In het slot van vers 28 lezen we dat werk niet bedoeld is om enkel en alleen ons eigen (financieel) belang te dienen. We hebben ook te denken én te geven aan anderen in nood. In dit verband is het woord van Jezus Zelf typerend dat Paulus in Handelingen 20 : 35 aan de ouderlingen van Efeze (!) doorgaf.

Onze taal

Paulus stelt ook ons taalgebruik aan de orde. Als mensen hebben we het vermogen om te spreken. Een gave van onze Schepper. Maar helaas is ook onze taal door de zonde aangetast. Vandaar de waarschuwing voor *vuile rede*. Te denken valt aan schuine taal, aan opmerkingen óp of óver het randje, enz. Wie heeft de bede 'Zet, Heer, een wacht voor mijne lippen' uit Psalm 141 niet nodig?
Anderzijds kunnen woorden ook veel goed doen. De apostel denkt in vers 29 met name aan de onderlinge opbouw (*stichting*) binnen de gemeente. Taal vormt nota bene een voertuig van Gods genade. Door goede woorden (het evangelie!) *te horen*, wordt genade ontvangen.

Niet de Geest bedroeven

Aangrijpend is het 30ste vers in dit gedeelte. Blijkbaar kunnen we *Gods Heilige Geest verdriet doen*. Achterliggende gedachten zijn: A. dat de Heilige Geest een Persoon is, en B. dat Hij in de gemeente is komen wonen. Paulus laat de al eerder genoemde notie van de *verzegeling met de Geest* terugkeren (zie 1 : 13). Hij is als een onderpand aan de gelovigen gegeven. Maar de Heilige (!) Geest kan onmogelijk onder één dak leven met zonde en ónheiligheid.
Het gevolg is dat Hij Zich bedroefd terugtrekt. Ondertussen verkilt het geloofsleven en neemt de hoop *op de dag van de definitieve verlossing* af.
Waar de oude mens niet radicaal wordt afgelegd, komt de relatie met de Heere ernstig in

gevaar. In vers 31 noemt Paulus nog een aantal concrete belemmeringen. Let erop dat hij met het woord *alle* begint. Het gaat dus om alle mogelijke vormen van de genoemde zaken. Wat maken *bitterheid, toorn en gramschap* veel stuk. Maar ook verbaal geweld (*geroep*), *laster en boosheid*. We zagen al dat hierdoor maar zo de deur kan worden opengezet voor de duivel (26 – 27).

Hoe wél met elkaar om te gaan

De apostel blijft niet in het negatieve steken. In het slotvers van hoofdstuk 4 geeft hij ook positieve aanwijzingen voor een levenswandel met de Heere. Bron van dit leven is *Gods vergevende liefde in Christus*. Wie zelf het wonder van de vergeving der zonden leert kennen, wordt ook *vergevingsgezind* naar anderen toe (vgl. de gelijkenis uit Matth. 18 : 23 – 35).

Eigenlijk schetst Paulus in vers 32 het signalement van de nieuwe mens doordat Christus gestalte in ons krijgt. Dat uit zich naast de bereidheid tot vergeven ook in *goedertieren en barmhartig zijn jegens elkaar*. Voor zo'n houding is de levende verbondenheid met Christus nodig. En ook de krachtige werking van de Heilige Geest Die vernieuwt. Laat het ons gebed zijn: 'O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk.'

De Poort Van Herakles (Triomfboog)

Gespreksvragen:

1. Ga aan de hand van zondag 33 van de Catechismus na wat de afsterving van de oude en de opstanding van de nieuwe mens inhoudt.
2. Wanneer is er sprake van terechte en wanneer van zondige toorn?
3. Valt er vanuit vers 28 iets te zeggen over de zin en het doel van je (dagelijkse) werk?
4. Kun je het merken als je de Heilige Geest bedroeft? Zo ja, waaraan? Wat is het verschil met de zónde tegen de Heilige Geest?
5. Moet je een ander altijd vergeven? Hoe komen we tot vergevingsbereidheid?

Van de voorzitter...

Ds. W. Westland

Trouw

Trouw moet blijken! Dat is een bekend spreekwoord. Het geldt ook voor ons verenigingsleven. We zijn nu bezig met de tweede helft van het winterseizoen. En ik hoor het de conciërge van ons verenigingsgebouw nog zeggen: „Na de kerst zakt het af, dominee!" Is dat echt zo? En wat is daarvan de oorzaak: U mag het antwoord geven. Maar dan nu de opwekking om trouw te zijn. We mogen nooit vergeten, dat het een groot voorrecht is, om samen met Gods Woord bezig te zijn. Op elke verenigingsavond wil de Heere ons iets mee geven voor ons geloofsleven, en voor het leven van elke dag. Laat uw stoel dan niet onnodig leeg blijven, maar wees trouw op uw post!

Welkom Zetten-Andelst

In het vorige nummer kon u het al lezen bij het organisatienieuws. Maar ik wil het nu graag nog weer naar voren halen: In Zetten-Andelst is een nieuwe vereniging opgericht, die zich direct heeft aangesloten bij onze Mannenbond. Deze mannenvereniging staat onder leding van ds. J. Muller, en is gestart met 23 leden.

We heten jullie van harte welkom in ons midden, en de Heere geve dat deze nieuwe vereniging tot rijke zegen mag zijn in de gemeente van Zetten-Andelst.

We hopen dat dit goede bericht uit de Betuwe een stimulans mag zijn, om ook in andere gemeenten (weer) te starten met een mannenvereniging!

Huishoudelijke Vergadering

Noteert u alvast in uw agenda, dat op D.V. zaterdag 18 april de Huishoudelijke Vergadering wordt gehouden in de Driestar te Gouda. We beginnen om 14.00 uur en eindigen rond half 5. Naast een financieel overzicht van onze Mannenbond en de bestuursverkiezing, wordt er ook door één van de leden van het hoofdbestuur een onderwerp gehouden. Daarbij is deze middag ook een stuk ontmoeting met elkaar. Vorig jaar had één van onze mannen zijn vrouw mee genomen. Dat is geen enkel bezwaar. U bent van harte welkom, en daarom zeggen we: graag tot ziens in Gouda!

Groet

Mede namens de andere bestuursleden een hartelijke groet aan u allen.

In the picture

Ds. P.J. Teeuw

Apologetiek

Een moeilijk woord. Een woord, dat je tegenwoordig nog wel eens tegenkomt. Er wordt mee aangegeven de verdediging van het christelijk geloof, het aantonen van de waarheid van de bijbel en het ongelijk laten zien van andere stromingen en levensbeschouwingen. Onze eerste gedachte zou kunnen zijn: apologetiek is niet nodig. Geloof is een zaak van het hart, gewerkt door de Heilige Geest. De bijbel heeft niet nodig verdedigd te worden. Op zich is dit waar, maar dit sluit niet uit, dat apologetiek een middel kan zijn om bepaalde beletselen bij andere mensen weg te nemen, die zeer sceptisch staan tegenover de bijbel en het christelijk geloof. Apologetiek is dan ook geen nieuw verschijnsel, integendeel. Denk aan Justinus, de martelaar Hij werd één van de meest bekende apologeten in de Vroege Kerk.

Hoe komt het, dat we tegenwoordig weer meer over apologetiek kunnen horen? Dat de zaak weer actueel is laat het volgende zien. Het is al weer een aantal maanden geleden, dat er in het Reformatorisch Dagblad een opiniestuk stond van kand. G.A. van den Brink. Net als Augustinus het gesprek met de ongelovige buitenwacht aanging, zo moeten wij vandaag ook in gesprek met ongelovigen gaan. Dat was de toon die door het artikel klonk.
Daarna stond in allerlei bladen het boek van de Amerikaanse predikant Tim Keller aangekondigd: 'In alle redelijkheid'. Tim Keller preekt wekelijks in de New Yorkse wijk Manhatten voor duizenden mensen over de waarheid die er in Christus te vinden is. In die preken gaat hij de moeilijke vragen bepaald niet uit de weg. In zijn boek gaat hij het gesprek aan met twijfelaars, met ongelovigen, met iedereen die vragen heeft over het christelijk geloof. De recensies zijn zeer positief.
'Nieuw dagboek over apologetiek' kopte een artikel in Visie, het programmablad van de EO. Andries Knevel is er achter gekomen, dat apologetiek te veel verwaarloosd is. In zijn dagboek concentreert hij zich op de betrouwbaarheid van de bijbel en dan vooral op de historische betrouwbaarheid van de opstanding.
En om nog één voorbeeld te noemen. Eind vorig jaar verscheen het boek 'Geleerd & gelovig', onder redactie van Dr. Cees Dekker. Het boek bevat een gesprek met 22 christenwetenschappers, die actief zijn in uiteenlopende disciplines. Hoewel het boek bij mij meer vragen oproept dan beantwoordt, wil het wel een poging zijn om aan te tonen, dat wetenschappelijk bezig zijn en gelovig-zijn goed kan samen gaan. Het is ook een soort apologetisch werk.

Hoe komt het, dat apologetiek weer op de agenda staat? Want leven wij niet in een postmoderne tijd, waarin alle nadruk valt op het gevoel in plaats van op het verstand? Veel mensen geloven op hun gevoel, bij kerkdiensten moeten ze een fijn gevoel hebben, het moet in alles fijn zijn. Kun je dan in deze tijd wel aankomen met verstandelijke, intellectuele redeneringen om de waarheid van het christelijk geloof aan te tonen?
'Ja', zo zegt dr. Cees Dekker in het RD naar aanleiding van zijn boek, 'het postmodernisme is misschien nog niet voorbij, maar het begin van het einde lijkt zich af te tekenen. Het idee van de relativiteit van de waarheid lijkt aan kracht in te boeten'. Ik denk ook dat dit waar is. Zeker onder wat hoger opgeleide mensen. Zij willen met christenen in gesprek gaan over moeilijke vragen als: hoe kan een God vol liefde het lijden toe laten? Kan een goede God mensen verloren laten gaan? Is Christus de enige Weg tot behoud? Waarom is de bijbel meer dan een menselijk boek? Moeilijke vragen, maar dan is het een goede zaak om weer toegerust te zijn. Niet dat wij anderen het geloof kunnen schenken, maar onze argumenten en antwoorden zouden sommige twijfels weg kunnen nemen.
Ik denk, dat deze ontwikkeling ook de preken

ten goede kan komen. Er is een mentaliteit gaan heersen van: een preek moet niet te leerstellig zijn, maar praktisch. Kerkmensen moeten er een goed gevoel bij hebben. Misschien komt er nu wat meer tegenwicht, in de zin van: 'De preken mogen best wat 'moeilijker', en leerstelliger zijn. Ondertussen vertroosten we ons met de woorden van de Heere Jezus: 'Ik dank U Vader, Heere des hemels en der aarde; dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dezelve aan de kinderkens geopenbaard'.

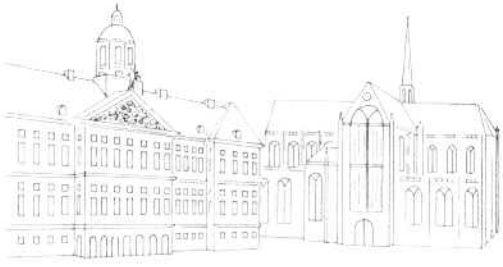
De overheid als dienares van God

Art. 36 Ned. Geloofsbelijdenis

Ds. J.P. NAP

Tussen de Nieuwe Kerk in Amsterdam en het paleis op de Dam ligt de Mozes en Aäronstraat. Het paleis was vroeger het gemeentehuis. Vandaar die straatnaam: Mozes symboliseert de burgerlijke overheid en Aäron de kerkelijke leiding. In deze straat was het in de 17e eeuw een druk verkeer tussen stadhuis en kerk, tussen overheid en kerkenraad.

De Mozes en Aäronstraat (Amsterdam)

Kerk en staat

Door deze contacten wordt tevens uitgedrukt dat het Woord van God niet alleen van belang is voor de kerk, maar ook voor de overheid. De Reformatie heeft oog voor kerk en staat beide. Daarbij is het niet de bedoeling dat de staat onder de kerk komt. Zo was het in de middeleeuwen geweest: de koning of keizer moest vaak luisteren naar de paus. Ook moet de kerk niet onder de staat staan zoals bij de Anglicaanse staatskerk. Maar wel dienen zowel de kerk als de staat onder het Woord Gods te staan; ieder op eigen terrein luisterend naar het Woord, want de Heere regeert. Het gaat om theocratie.

De instelling van de overheid

In art. 36 belijdt de gereformeerde kerk dat God de overheid heeft ingesteld. De Heere regeert en wil ook in het politieke leven geëerd worden. Koningen, prinsen enz. zijn er vanwege de verdorvenheid der mensen. Om de zondige wereld niet een complete chaos te laten worden. Wat een goedheid Gods! Vandaar: "onze goede God". Onze belijdenis spreekt hier in de lijn van Rom. 13: Er is geen macht dan van God. Lees ook Dan. 2:37. Door de overheid moet de ongebondenheid der mensen bedwongen worden. Vandalisme en criminaliteit bestreden worden.
Vandaar dat wij niet kunnen zeggen, dat politiek en alles wat met het regeren te maken heeft bij voorbaat werelds is, waar je je verre van moet houden. Dit is een doperse gedachte, die uitgaat van een scheiding van lichaam en ziel, van het stoffelijke en het geestelijke. Daarom is het ook niet goed, als mensen in de kerk zeggen: die overheid interesseert me niet. Hoe zou ons niet kunnen interesseren wat 'onze goede God' Zelf heeft ingesteld?!

De taak van de overheid

Een tweevoudige taak wordt in art. 36 verwoord. Het ambt (= de taak) van de overheid is ten eerste om te waken over de politie (= het staatsbestuur) en ten tweede de hand te houden aan de heilige kerkdienst.
Dat eerste drukt de taak van de overheid als een goede huisvader uit. Let op de woorden 'in acht nemen' en 'waken'. Maar ook draagt de overheid het zwaard. Om de bozen te straffen en de vromen te beschermen. Hier komen lijfstraffen, gevangenis en bekeuringen, in het vizier. In dit opzicht heeft de overheid andere middelen tot haar beschikking dan de kerk. Impliciet worden hier de folteringen door de roomse inquisitie afgewezen. Zelfs de doodstraf moet als uiterste middel in overheidshanden niet uitgesloten worden, ook al worden al jaren redenen van humanitaire aard in stelling gebracht om de doodstraf uit te bannen.

En de kerkdienst? Ja, we belijden dat de overheid ook het leven vanuit de bijbel moet bevorderen bij haar onderdanen. Dit is de bedoeling: regeren om God te eren. Maar wat komt daar in onze geseculariseerde tijd van terecht? Telkens wordt de scheiding tussen kerk en staat genoemd, ook in diverse discussies in de Tweede Kamer. Godsdienst en geloof worden naar het privé-leven van de huiskamer verwezen. Voor wie het wil.
Toch zagen onze gereformeerde vaderen een taak voor de overheid t.a.v. de kerkdiensten. Niet wat de inhoud van de diensten betreft, maar wel een taak om het kerkelijk leven te beschermen en te bevorderen. Niet in sacris, wel circa sacra, d.w.z. niet in de kerkdienst zelf, maar wel rondom de dienst. Denk bijv. aan financiële middelen en zondagsrust.

Hier komen we ook bij de bekende en tevens beruchte 21 woorden "om te weren en uit te roeien alle afgoderij en valse godsdienst, om het rijk des antichrists te gronde te werpen". Woorden die in 1905 door de Synode van de Gereformeerde Kerken zijn geschrapt op initiatief van Abr. Kuyper, die voor de neutrale staat was. Zijn nazaten hebben ze in 2004 echter tamelijk geruisloos teruggekregen. De Hervormden hebben deze woorden altijd laten staan. Het gaat immers niet om de neutrale staat, maar om de staat met de Bijbel.

Maar hoe zien we dat: valse godsdienst uitroeien? Moeten dan alle moslims op de brandstapel? Pleit art. 36 voor rechts extremisme? Laat u tot deze gedachte niet verleiden. Ook opsteller Guido de Brès was niet voor het oprichten van brandstapels voor ketters. Maar wanneer de overheid het kerkelijk leven bevordert, dan zal het Woord van God meer en meer invloed krijgen, en zo de valse godsdienst meer en meer verdwijnen. Door de kracht van de Heilige Geest. Jezus Christus is Koning.

Onze taak voor de overheid

Ieder mens is verplicht zich aan de overheden te onderwerpen. De revolutionaire houding van de wederdopers, waardoor zoveel kwaad is aangericht, wordt afgewezen. Wij moeten ook geen eigen rechter spelen door het gooien van stenen of dergelijke. De wraak is niet aan ons, maar aan de Heere. Schrijft Petrus niet over het ten onrechte lijden: "Maar indien gij verdraagt, als gij weldoet en daarover lijdt, dat is genade bij God". Dat is nogal wat. Van deze houding van de eerste christenen, in hun vijandige omgeving, kunnen wij veel leren.
Hoe nodig is het gebed voor de overheid. Art. 36 benadrukt ook dit in navolging van de apostel Paulus. Bidden voor de gemeenteraad, voor de provinciale staten, voor de landelijke overheid, voor de koningin.
Dit bidden is niet alleen nodig voor een christelijke regering, maar ook voor een goddeloze regering. Bedoelde Paulus dat ook niet, toen hij aan Timotheüs schreef over het bidden voor koningen en allen die in hoogheid zijn? Hij had geen christelijke regering op het oog, maar de Romeinse keizer, die de christenen vervolgde.
Daarom zeg ik er bij: bij dit bidden gaat het niet zonder meer om een bidden om succes op het beleid van de regering. Het gaat ook om een bidden om de bekering van de overheid. Om een terugkeren naar de geboden van de Heere. Opdat wij een stil en gerust leven kunnen leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid, 1 Tim. 2:2. Daar gaat het ten diepste om. Want boven alles uit gaat het niet om een aards koninkrijk, maar om het Koninkrijk van God. Ons gebed zij vooral: Uw Koninkrijk kome.

Gespreksvragen:

1. Hoe wordt in onze tijd veelal tegen de verhouding kerk en staat aan gekeken? Moeten we voor de neutrale staat zijn?
2. Er is geen macht dan van God... Maar hoe zit het dan met de overheden die niet naar God willen luisteren?
3. Kiest art. 36 voor een bepaalde staatsvorm? (monarchie, republiek e.d.)
4. Hoe kan het belijden van art. 36 over het 'bevorderen van het Koninkrijk van Jezus Christus' een plaats hebben in onze huidige multi-culturele samenleving?
5. Welke plaats heeft de voorbede voor de overheid in de gemeente? En op de mannenvereniging?

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2008

De volgende wijzigingen hebben plaatsgevonden:

1) De MV "Tolle Lege" te Moordrecht (blz. 12) heeft een nieuw bestuur: ds. G.C. de Jong, Weth. Vinkplein 8, 2841 SL, is voorzitter geworden; dhr. G.H. Rolfes, Dr. A. Kuyperstraat 23, 2841 CG, is secretaris geworden en dhr. Th. de Jong (W. van Pruisenlaan 85, 2807 KH Gouda) is penningmeester geworden.
2) De MV "Timotheus" te Ridderkerk (blz. 20) heeft een nieuwe voorzitter: dhr. A.W. Nugteren, Koolmees 77, 2986 VD.
3) Opgeheven: de MV "Johannes Pistorius" te Woerden (blz. 13) is vanwege het geringe aantal leden opgeheven.
4) De MV "Calvijn" te Middelharnis (blz. 10) en de MV "Belijden en Beleven" te Sommelsdijk (blz. 10) zijn samen gegaan en vormen een nieuwe MV "Nathanael" te Middelharnis-Sommelsdijk. Opnemen onder dezelfde streek. Het bestuur is: voorzitter dhr. C.A.L. Leijdens, Groene Zoom 58, 3245 CJ Sommelsdijk; secretaris dhr. S. Pille, Lijsterbesweg 67, 3241 BL Middelharnis; penningmeester W. Faasse, De Wurft 28, 3245 AC Sommelsdijk. De vereniging telt 19 leden.
5) De "hervormde MV West" te Veenendaal (blz. 25) heeft een nieuwe penningmeester: dhr. G. Heiwegen, Distelvink 42, 3906 AP Veenendaal.
6) De MV "Onderzoekt de Schriften" te Mastenbroek (blz. 28) heeft een nieuwe voorzitter: dhr E. Meuleman, Oude Wetering 126, 8294 PA Mastenbroek.
7) De voorzitter van de MV "Onderzoekt de Schriften" te Emst (blz. 14) is niet ds. Boer, maar dhr. G.H. Hilberink, Ds. van Rijnstraat 1, 8166 AK Emst.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,

Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Themadag Veenendaal op D.V. 21 maart 2009

De regionale commissie themadagen uitgaande van de Bond van Hervormde Mannenverenigingen op G.G. en van de Bond van Chr. Gereformeerde Mannenverenigingen, nodigt u hartelijk uit voor het bijwonen van een themadag op D.V. zaterdag 21 maart 2009 in gebouw "Maranatha" (naast de Julianakerk), Prins Bernhardlaan 26 te Veenendaal.
Allen welkom (ook dames).

Thema:	"Het lijden in deze tijd in Bijbels licht en persoonlijk leven."
Sprekers:	Ds. J.C. de Groot (Dordrecht) en prof. dr. A. Baars (Woudenberg)
Dagvoorzitters:	Ds. A. Jonkman en ds. A.D. Poortman (beiden uit Veenendaal)
Aanvang:	10.00 uur
Inloop vanaf:	9.30 uur
Middagpauze:	11.45- 12.30 uur
Sluiting:	14.00 uur
Info:	A. Thoutenhoofd. Tel. 0318-529443 athoutenhoofd@solcon.nl
Kosten:	Collecte ter bestrijding van de onkosten

Voor een lunch wordt gezorgd.
Graag tot ziens op 21 maart a.s.

Themadag regio Noordveluwe/ IJsseldelta

Aankondiging!!
D.V. 25 april a.s wordt een regio themamorgen gehouden te 't Harde.
Sprekers de predikanten P.D.J. Buijs te Harderwijk en A. Simons te Vinkeveen.
Nadere mededelingen volgen in de volgende Hervormde Vaan. Noteer deze datum in uw agenda!!

M.P.

Overlijdensberichten

„Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd."
Jesaja 49 : 16a

Verdrietig, maar met gegronde hoop delen wij u mede, dat na maanden van zorg om zijn leven, op 18 januari is overleden ons trouw en meelevend lid

CORNELIS GERRIT BOENDER

oud burgervader van Aalburg

in de leeftijd van 80 jaar.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de M.V.
„Augustinus" te Aalburg

Wijk en Aalburg, januari 2009.

De Heer is mijn Herder, mij ontbreekt niets
Psalm 23 : 1

Na een periode van afnemende krachten is door de HEERE uit ons midden weggenomen ons gewaardeerd lid

JAN JACOBUS MATTHIJSSEN

in de leeftijd van 88 jaar.

De Heere sterke en vertrooste zijn kinderen en kleinkinderen, met Zijn nabijheid.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging „Calvijn"

Baarn, januari 2009.

Op 25 december 2008 werd door de HEERE uit dit leven weggenomen

ELDERT VAN DER LAAN

in de leeftijd van 82 jaar.

Jarenlang bezocht hij trouw onze verenigingsavonden en mochten wij met hem zoeken te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.

De HEERE vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen uit Zijn heerlijk heiligdom.

Mannenvereniging
„Onderzoekt de Schriften"

Zegveld, januari 2009.

Met droefheid geven we u kennis dat de Heere op Zijn tijd uit ons midden heeft weggenomen ons zeer trouw lid

JAN VAN DEN BERG

in de leeftijd van 75 jaar.

Hij was 41 jaar verbonden aan onze vereniging. De Heere schenke troost en kracht aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen vanuit Zijn Woord wat uw man, vader en opa zo lief had.

Bestuur en leden van de M.V.
„Onderzoekt de Schriften" te Ermelo

Ermelo, januari 2009.

„Wat God doet is goed."

In dit gelovig weten is op 14 januari, na een kortdurende verwoestende ziekte, ontslapen ons trouw lid

ANTONIE DEN HARTOG

in de leeftijd van 72 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen met Zijn nabijheid.

Bestuur en leden Mannenvereniging
„Onderzoekt de Schriften"
te Ameide en Tienhoven

Ameide, januari 2009.